

РЕШЕНИЕ

№ 5680

гр. София, 25.09.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 26 състав, в публично заседание на 21.02.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Шишкова

при участието на секретаря Веселина Григорова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **892** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство по реда на чл. 284 – чл. 285 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗИС) във вр. чл. 203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) и чл. 86, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД).

Образувано е по искова молба на Е. Д. М., изтърпяващ наказание Лишаване от свобода в Затвора – С., с която е предявен иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието (ГДИН - МП) с правно основание чл. 284, ал. 1 във вр. чл. 3 от ЗИНЗС, за обезщетение на причинени му в периода 22.12.2021 г. – 13.01.2022 г., неимуществени вреди в размер на 50 000 (петдесет хиляди) лева, в резултат на незаконосъобразно бездействие на служители на ответника – неизпращане на депозирана от него жалба вх. № Ж-1037 от 11.11.2021 г. по описа на ГДИН – МП по компетентност на Прокуратурата на Република България (ПРБ).

В исковата молба и допълнението към нея (л. 15), а и в съдебното производство (л. 72 – 73, л. 174 – л. 175), ищецът твърди, че подадена от него жалба, заведена с рег. № 6889 на 09.11.2021 г. в Затвора – С. и с вх. № Ж-1037 от 11.11.2021 г. в ГДИН - МП, не е била изпратена на компетентния, да се произнесе по направените искания, орган – ПРБ. Сочи се, че в резултат на това бездействие на администрацията на ГДИН ищецът е бил лишен от ефективни правни средства за защита в нарушение на Директива 2012/29 на ЕС, както и на чл. 47 ХОПЕС, чл. 2 от МПГПП на ООН, чл. 205, ал. 2 от

НПК, а това му е причинило неимуществени вреди – изпитвал е болки и страдания, чувство на страх и безнадеждност, ужас и безпокойство, бил е отчаян, спрял е да се храни и да спи. Тези вреди се твърди да са настъпили в периода след като е бил уведомен за отговора на директора на ГДИН – от 22.12.2021 г. до подаване на исковата молба – 13.01.2022 г. Претендира се обезщетение в размер на 50 000 лева, ведно със законните лихви и направените разноски по делото.

В хода на съдебното производство, исковата претенция се поддържа изцяло от ищеца. Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ чрез процесуалния си представител – юрисконсулт Д. оспорва исковата претенция както по основание, така и по размер. Прави искане за отхвърлянето ѝ като неоснователна и недоказана. Подробни съображения, с които е аргументирана тази теза са изложени в писмения отговор (л. 23 – 24), а и в представените допълнително писмени становища по повод ангажирани от ищеца доказателства (л. 106, л. 129). Застъпено е становище, че събраните по делото доказателствата не установяват първият от елементите на сложния фактически състав на обективната отговорност по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС – незаконосъобразно действие и/или бездействие на служител/ли на ГДИН, с което да са засегнати права и/или законни интереси на ищеца. Претендира се юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура е на становище, че исковата претенция е неоснователна и недоказана и следва да бъде отхвърлена.

Административен съд – София-град, Първо отделение, 26 състав, след като обсъди по отделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, в контекста на становището на страните, прие за установено от фактическа и правна страна:

Ищецът Е. Д. М. изтърпява наложено наказание Лишаване от свобода в Софийски централен затвор, считано от 07.11.2018 г. (справка от Информационната система „Изпълнение на наказанията“ - л. 8 - 9).

На 09.11.2021 г. с рег. № 6889 в Затвора С. е заведена жалба на ищеца Е. М. с адресати : Народно събрание, министър на правосъдието, министър на МВР, главен прокурор И. Г., президент на РБ, Инспекторат към ВСС, ГДИН, НСлС, ДАНС, ГДНП, ГДБОП, Омбудсман на РБ, Партия „Продължаваме промяната“, Партия „Демократична България“, Партия „Има такъв народ“, Партия „Българска социалистическа партия“, народен представител М. М., Партия „Изправи се, ние идваме“, Правна комисия на Народното събрание (л. 27 – 33). При адресата – ГДИН жалбата е заведена с вх. № Ж – 1037 на 11.11.2021 г.

На последната страница от жалбата (съдържа 14 страници печатен текст) след положения саморъчен подпис, дата и изписано име и фамилия на подателя, е отразено саморъчно: „съгл. чл. 411“А“ НПК за престъпления извършени от магистрати компетентна СП подсъдност на СпНС.“ (л. 33-гръб). Под този текст отново саморъчно са изписани – [населено място], датата - 09.11.2021 г., името и фамилията на жалбоподателя – Е. М., положен е и подпис.

С писмо рег. № 13259 от 22.12.2021 г. главният директор на ГДИН е уведомил началника на Затвора – С., че в подадената от ищеца (лишения от свобода) Е. Д. М. жалба, вх. № Ж – 1037 от 11.11.2021 г. са изложени твърдения, които „... са извън компетентността и правомощията на извършване на проверка и отношение от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, която е орган по изпълнение на наказания, наложени с влезли в сила съдебни актове и на задържането под стража по реда на НПК.“. Уточнено е и, че : „Дейността на служителите е точно регламентирана и се

осъществява при спазване на законността. Администрацията на затвора е длъжна да прилага стриктно приведените в изпълнение актове.“ (л. 26).

Този отговор е сведен до знанието на ищеца от инспектора по социална дейност и вътрешен ред в С. централен затвор, отговарящ за лишените от свобода в групата, в която е бил разпределен, в присъствието на отговорника на групата (лишен от свобода от същата група), свид. М. Ц. и други лишени от свобода, които към този момент са очаквали да получат кореспонденция.

В показанията на разпитания по искане на ищеца свидетел – М. Ц., изтърпяващ наказание Лишаване от свобода в СЦЗ, разпределен в същата група, в която е и ищецът, се съдържа информация, че след съобщаване на отговора на главния директор на ГДИН, М. е отказвал да се храни, спрял е да излиза на ежедневните разходки навън няколко дни по ред, в продължение на около месец е отказвал да контактува с други лишени от свобода, загубил е обичайното си настроение (л. 112).

В приложената към делото медицинска документация (л. 59 – 61, л. 85 – л. 99) и в приетото от съда заключение на Комплексната съдебно медицинска психиатрично-психологична експертиза (л. 162 – 168, л. 172 – л. 173), неоспорено от страните по делото, се съдържа информация за поставена през 2015 г. диагноза на ищеца „Артериална хипертония“, с която вещите лица обясняват данните в Амбулаторните журнали, водени към процесния период - двукратно посещение на Медицинския център по повод повишаване на стойностите на кръвното налягане. Според съдебния медик, причина за това може да бъде както влиянието на стресова ситуация, така и самото заболяване. Въз основа и на резултатите от проведените психиатрично и психологично изследване на ищеца, вещите лица приемат, че при него е налице „...психосоматично разстройство – Артериална хипертония от средни към ниски стойности на фона на прилагана антихипертензивна терапия, която компенсира клиничните симптоми. Установени са невротични симптоми, изразяващи се в стеничност (устойчивост на различни смущения, способност за продължителна дейност, дори и при лишаване от сън), събуждане по време на нощния сън, който е повърхностен и непълноценен, тревожност, подтиснатост, чувство на отчаяние и безнадеждност. На фона на стеничност, в определени моменти са наблюдавани емоционална и телесна изчерпаност, както и видима умора. Направен е извод за установена „латентна депресия“, която е с по-малки клинични изяви от „демонстративната депресия“ като в заключението е отразено (л. 166), че високата скала – Хистерия в съчетание с ниската 4-та скала за Психопатия позволяват да се направи извод за „...самоконтрол над ситуацията и удържане на импулса в социално неприемливи ситуации“, а данните за високите 6-та скала – Параноя и завишените скали на Психастения и Шизоидност – „...сигнализират за соматични оплаквания, повишена раздразнителност, фиксиране върху проблемите, които са често от миналото, като се стига до негативни нагласи с изводими неприемливи ситуации, тревожност и невротичност“ (л. 166).

Съдът кредитира депозираните свидетелски показания като обективни, излагащи в хронологична последователност релевантните обстоятелства, включени в предмета на доказване, съответстващи на информацията в приложените писмени доказателства и заключението на комплексната експертиза.

Експертното заключение като обосновано, изготвено от вещи лица с необходимите професионални знания и опит в съответните области на медицината, съдът също счита, че следва да бъде кредитирано при постановяване на решението.

Описаните фактически обстоятелства, установени въз основа на анализа на събраните по делото доказателства и заключението на комплексната експертиза, позволяват на настоящия съдебен състав да направи следните правни изводи:

Исковата претенция за обезщетение на неимуществени вреди е с правно основание чл. 284, ал. 1 във вр. чл. 3 от ЗИНЗС и е процесуално допустима. Предявена е от надлежна страна – лишен от свобода, изтърпяващ наказание в Софийски централен затвор срещу надлежен ответник по чл. 205, ал. 1 от АПК – юридическото лице, представлявано от органа, от чието незаконосъобразно бездействие се твърди да са настъпили вредите, съгласно чл. 12, ал. 2 във вр. ал. 3 от ЗИНЗС.

Разгледана по същество исковата претенция е НЕОСНОВАТЕЛНА.

Конституционно регламентираният принцип в чл. 7 от Конституцията на Република България за отговорността на държавата за вреди, причинени от незаконни актове, действия и/или бездействия на нейни органи и длъжностни лица е детайлно уреден в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди и Глава единадесета на АПК. С разпоредбите на чл. 284 и чл. 285 от ЗИНЗС законодателят е предвидил специална отговорност за вреди, причинени на лишени от свобода или на лица, спрямо които се прилага мярка за неотклонение „задържане под стража“ в резултат на нарушения по чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС от специализираните органи по изпълнение на наказанията.

За да бъде ангажирана отговорността на ответната администрация е необходимо кумулативното наличие на следните предпоставки :

- 1) незаконосъобразен акт, действие или бездействие на специализиран орган или длъжностно лице по изпълнение на наказанията, които отговарят на критериите на чл. 3, ал. 1 и /или ал. 2 от ЗИНЗС,
- 2) причинени вреди в правната сфера на лишен от свобода с имуществен и/или неимуществен характер, настъпили непосредствено след нарушението по чл. 3 от ЗИНЗС за съществуването на които е приложима оборима законова презумпция съгласно чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС,
- 3) пряка причинна връзка между настъпилите вреди и нарушението на чл. 3 от ЗИНЗС.

Предмет на исковата претенция в настоящото производство е обезщетение за неимуществени вреди, които се твърди да са настъпили като резултат на неправомерно бездействие на служители на ответната страна, изразяващо се в неизпращане на жалба на ищеца, заведена с вх. № Ж – 1037 от 11.11.2021 г. в ГДИН – МП, на компетентния орган по чл. 205, ал. 2 от НПК - Прокуратурата на Република България.

Според настоящия съдебен състав, събраните по делото доказателства не установяват твърдяното от ищеца незаконосъобразно бездействие на служители на ГДИН.

Разпоредбата на чл. 205, ал. 2 от НПК задължава всяко длъжностно лице, което е узнало за извършено престъпление от общ характер да уведоми незабавно орган на досъдебно производство и едновременно с това да вземе необходимите мерки за запазване на обстановката и данните за престъплението.

В конкретния казус, твърденията в жалбата на ищеца, за които претендира, че отговарят на критерия по чл. 205, ал. 1 от НПК, „извършено престъпление от общ характер“ касаят действия/бездействия и събития, настъпили в хода на провежданото спрямо него наказателно производство, приключило с влязъл в сила съдебен акт, по отношение на който е упражнил и правото си по чл. 420, ал. 2 от НПК, да инициира

проверка по реда на Глава тридесет и трета от НПК чрез извънредния способ за съдебен контрол - възобновяване на наказателни дела. В този аспект, проверката на заявените в жалбата данни, по реда на чл. 145, ал. 2 и ал. 3 от Закона за съдебната власт, и/или провеждането на разследване не предполага предприемането на мерки за запазване на обстановката и на данните за престъплението към момента, в който ищецът е депозирал жалбата и тя е получена от адресата ГДИН - МП. Казано по друг начин, по отношение на това правомощие – запазване на обстановката и на данните за осъществяване на престъплението, обективно не са съществували основания за изпълнение на дължимо действие от длъжностни лица, служители на ГДИН, с оглед на изнесените данни в процесната жалба.

Не е налице и неправомерно бездействие по отношение на задължението на длъжностно/и лице/а на ГДИН – МП да уведоми незабавно органа на досъдебното производство, съгласно чл. 205, ал. 2 от НПК, въпреки че не са представени доказателства конкретно от администрацията на ГДИН да са препратили заведената с вх. № Ж – 1037 от 11.11.2021 г. жалба на ищеца на компетентен орган на досъдебното производство.

Събраните по делото писмени и гласни доказателства - приложеното копие на писмото на главния директор на ГДИН до началника на Затвора – С., рег. № 13259 от 22.12.2021 г. и показанията на свид. М. Ц. по категоричен начин установяват своевременни и съответни на нормативните изисквания на чл. 77, ал. 1 и ал. 2 и чл. 78 от Правилника за приложение на ЗИНЗС действия на сезирания адресат – ГДИН с процесната жалба на ищеца от 09.11.2021 г.. В конкретния казус не само, че не се установява бездействие на администрацията, към която принадлежи и органът по изпълнение на наложеното на ищеца наказание, а безспорно е доказано, че са му осигурени всички условия, за да упражни едно от основните си конституционно гарантирани права, неограничени с присъдата – правото на жалба до държавни органи (чл. 45 от КРБ и чл. 76 от ППЗИЗС). Събраните по делото доказателства не дават основание на съда да направи извод, че правната сфера на ищеца е била засегната неблагоприятно с отговора, който е получил от главния директор на ГДИН - МП.

Жалбата е с множество адресати и е подадена от ищеца в мястото където изтърпява наложеното му наказание Лишаване от свобода – Затвора С. – териториална структура на ГДИН - МП. Заведена е в регистъра на пенитенциарното заведение в деня на изготвянето ѝ, видно от отразените дати върху жалбата и в бланковия печат на Затвора С., където е посочен регистрационният ѝ номер – 6889 от 09.11.2021 г. (л. 27). В исковата молба и допълнението към нея не се твърди жалбата да не е изпратена на всички посочени в нея адресати. Част от тях обаче са и компетентни органи по смисъла на НПК и ЗСВ, които могат да възложат и/или да извършат проверка и/или разследване на твърденията на ищеца за извършени престъпления. Такива са посочените в процесната жалба адресати – главен прокурор И. Г., Национална следствена служба, министър на вътрешните работи. В разпоредбата на чл. 193 от НПК законодателят е приел, че органи на досъдебното производство са прокурорът и разследващите органи, а съгласно чл. 194, ал. 2 от НПК, такива са и следователите от Националната следствена служба и разследващите полицаи в съответните структури на МВР (чл. 194, ал. 4 от НПК). Жалбата е била изпратена от администрацията на Затвора – С. на всички посочени в нея адресати, затова и търсеното от ищеца последващо препращане от администрацията на Главната дирекция „Изпълнение на наказанията“ на Прокуратурата на РБ не представлява неправомерно неизпълнение

(бездействие на специализираната администрация) на задължението за уведомяване по чл. 205, ал. 2 от НПК, защото вече е било изпълнено от администрацията на пенитенциарното заведение, в което изтърпява наложеното му наказание.

Според настоящия съдебен състав, в конкретния казус органите по изпълнение на наказанието са изпълнили конституционно вмененото им задължение по чл. 31, ал. 5 от КРБ – да създадат необходимите условия, за да може ищецът да упражни едно от основните си права, неограничено с присъдата – правото на жалба до държавни органи (чл. 45 от КРБ). Нещо повече, със становището на главния директор на ГДИН - МП, отразено в писмото – отговор на процесната жалба, законосъобразно до знанието му е сведено, че дирекцията като орган по изпълнение на наказанията и задържането под стража не разполага с компетентност и правомощия да извършва проверка на твърденията в жалбата му, които касаят провеждането на приключило наказателно производство с влязъл в сила и подлежащ на изпълнение съдебен акт.

Изложеното дава основание на съда да приеме, че събраните в съдебното производство доказателства не установяват твърдяното в исковата молба неправомерно бездействие на служители на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, поради което недоказани са и останалите елементи от фактическия състав на обективната отговорност на държавата по чл. 284 – чл. 285 от ЗИНЗС. Презумпцията по чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС е приложима само при наличие на нарушение на администрацията, отговарящо на критериите в чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС каквото не се доказва. В този аспект, исковата претенция като неоснователна следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора, въпреки своевременно направеното искане от процесуалния представител на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение такова не се дължи от ищеца. Разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС са специални по отношение на общите норми на чл. 143 от АПК и чл. 78, ал. 8 от ГПК във вр. чл. 144 от АПК. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС относно отговорността на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответната страна при пълно или частично отхвърляне на иска не предполага прилагането по аналогия на разпоредбите на чл. 78, ал. 3 или чл. 78, ал. 9 от ГПК, доколкото в нормите на чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, чл. 143, ал. 1 от АПК и чл. 78, ал. 1 от ГПК законодателят е разграничил разноските по производството от възнаграждението на един адвокат и юрисконсултско възнаграждение.

В тежест на ищеца, на основание чл. 286, ал. 2, изр. първо от ЗИНЗС, следва да бъде възложено заплащането на направените разноски по производството - възнаграждение на вещите лица, изготвили заключение на назначената по негово искане Комплексна съдебно медицинска психиатрично-психологическа експертиза в размер на 1 263,60 лева, платими по сметка на Административен съд – София – град, в полза на бюджета на Съдебната власт.

Мотивиран от изложеното, Административен съд – София – град, Първо отделение, 26 състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ предявения иск, с правно основание чл. 284, ал. 1 във вр. чл. 3 от ЗИНЗС, от Е. Д. М., ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание Лишаване от свобода в Затвора – С. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието за присъждане на обезщетение на причинени му в периода 22.12.2021

г. – 13.01.2022 г. неимуществени вреди в размер на 50 000 (петдесет хиляди) лева, в резултат на незаконосъобразно бездействие на служители на ответника – неизпращане на депозирана жалба вх. № Ж-1037 от 11.11.2021 г. по описа на ГДИН – МП по компетентност на Прокуратурата на Република България като НЕОСНОВАТЕЛЕН и НЕДОКАЗАН.

ОСЪЖДА Е. Д. М., ЕГН [ЕГН] да заплати по сметка на Административен съд – София – град в полза на бюджета на Съдебната власт сумата от 1 263,60 (хиляда двеста шестдесет и три лева и шестдесет стотинки) лева, разноси по производство - възнаграждение на вещите лица, изготвили заключение на Комплексната съдебно медицинска психиатрична-психологическа експертиза.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщението на страните с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд – София – град.

СЪДИЯ: